Menetlustähtajad

Estland

1 Milliseid tähtaegu kohaldatakse tsiviilmenetluses?

Menetlustähtaegade arvutamisele kohaldatakse tsiviilseadustiku üldosa seaduses (TsÜS) tähtaja ja tähtpäeva kohta sätestatut, kui seadusest ei tulene teisiti. TsÜS § 134 lg 2 kohaselt määratakse tähtaeg aastate, kuude, nädalate, päevade, tundide või väiksemate ajaühikute või kindlalt saabuva sündmusega. Tähtaja kulgemine algab järgmisel päeval pärast selle kalendripäeva või sündmuse saabumist, millega määrati kindlaks tähtaja algus ning tähtaeg lõpeb tähtpäeva saabumisel. Kui tähtpäeva saabumine on määratud päevades või suuremates ajaühikutes arvutatava tähtajaga, möödub tähtaeg tähtpäeva saabumise päeval kell 24.00, kui seadusest ei tulene teisiti. Majandus- või kutsetegevuses tegutsevale isikule tähtaja jooksul edastamisele kuuluv tahteavaldus tuleb talle edastada ja tähtaja jooksul tema suhtes tehtav toiming teha hiljemalt tähtpäeval selle koha, kus tahteavaldus tuleb edastada või toiming teha, tavalise tööaja lõpuks. Kui menetlustoiming tuleb teha kohtu ruumides, loetakse tähtaja lõpuks kohtu tööpäeva lõpp..

2 Puhkepäevade loetelu vastavalt 3. juuni 1971. aasta määrusele (EMÜ, Euratom) nr 1182/71.

Puhkepäevad sätestab pühade ja tähtpäevade seadus (jõustunud 23.02.1998) . Nendeks on:

1) 24. veebruar – iseseisvuspäev, Eesti Vabariigi aastapäev
2) 1. jaanuar – uusaasta;
3) – suur reede;
4) – ülestõusmispühade 1. püha;
5) 1. mai – kevadpüha;
6) – nelipühade 1. püha;
7) 23. juuni – võidupüha;
8) 24. juuni – jaanipäev;
9) 20. august – taasiseseisvumispäev;
10) 24. detsember – jõululaupäev;
11) 25. detsember – esimene jõulupüha;
12) 26. detsember – teine jõulupüha.

3 Millised üldsätted kehtivad eri tsiviilasjade menetlemise tähtaegade suhtes?

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS) § 65 lg 1 kohaselt kohaldatakse menetlustähtaegade arvutamisele TsÜS tähtaja ja tähtpäeva kohta sätestatut, kui seadusest ei tulene teisiti.

4 Kui toimingu või formaalsuse peab sooritama ettenähtud ajavahemiku jooksul, siis mida peetakse toimingu või formaalsuse sooritamise alguseks?

Üldreegli sätestab TsÜS § 135 lg 1, mille kohaselt algab tähtaja kulgemine järgmisel päeval pärast selle kalendripäeva või sündmuse saabumist, millega määrati kindlaks tähtaja algus, kui seadusest või lepingust ei tulene teisiti. Kohtu määratud tähtaja kulgemine algab menetlusdokumendi, milles on tähtaeg määratud, kättetoimetamisele järgnevast päevast, kui tähtaja määramisel ei ole ette nähtud teisiti. Kui dokumenti ei pea kätte toimetama, algab tähtaja kulgemine tähtaja määramise kohta teate saamisega (TsMS § 63).

5 Kas dokumentide edastamise või kättetoimetamise viis (isiklikult kohtutäituri kaudu või posti teel) võib mõjutada või muuta tähtaja algust?

Ei, tsiviilkohtumenetluse seadustik sätestab, et kohtu määratud tähtaja kulgemine algab menetlusdokumendi kättetoimetamisele järgnevast päevast. See kehtib kõikide kättetoimetamise viiside puhul.

6 Kas ajavahemiku kindlaksmääramisel võetakse arvesse ka sündmuse kuupäeva, kui tähtaeg hakkab kulgema teatavast sündmusest?

Ei, TsÜS § 135 lg 1 kohaselt algab tähtaja kulgemine järgmisel päeval pärast selle kalendripäeva või sündmuse saabumist, millega määrati kindlaks tähtaja algus, kui seadusest või lepingust ei tulene teisiti.

7 Kui tähtaeg on väljendatud päevades, kas nimetatud päevade arv tähendab kalendripäevi või tööpäevi?

TsÜS § 136 lg 9 loetakse tähtaja määramisel päevaks ajavahemikku keskööst keskööni. Seega, kui tähtaeg on väljendatud päevades, tähendab nimetatud päevade arv kalendripäevi.

8 Millal väljendatakse tähtaega nädalates, kuudes või aastates?

Reeglina väljendatakse menetlustähtaegu päevades.

Kuudes on väljendatud näiteks tähtaeg, mille saabumisel ei saa enam apellatsioonkaebust esitada. TsMS § 632 kohaselt võib apellatsioonkaebuse esitada 30 päeva jooksul, alates otsuse apellandile kättetoimetamisest, kuid mitte hiljem kui viie kuu möödumisel esimese astme kohtu otsuse avalikult teatavakstegemisest. Pärast viie kuu möödumist otsuse avalikult teatavakstegemisest ei saa enam kaebust esitada ka juhul, kui otsuse kättetoimetamise ja avalikult teatavakstegemisest viie kuu möödumiseni jääb vähem kui 30 päeva. Selline absoluutne piirang on kehtestatud õiguskindluse tagamiseks. Sarnane viie-kuuline absoluutne kaebuse esitamise tähtaeg on sätestatud ka näiteks määruskaebuse ja kassatsioonkaebuse esitamisele.

Aastates on väljendatud näiteks riigilõivu ja kautsjoni tagastamise nõude lõppemise tähtaeg – nõue lõpeb kahe aasta möödumisel selle aasta lõpust, millal kautsjon või riigilõiv tasuti, kuid mitte enne menetluse jõustunud lahendiga lõppemist. Tegemist on siiski nõude lõppemise tähtaja ja mitte menetlustähtajaga – seda ei saa pikendada ega ennistada.

Aastates väljendatakse ka nõude aegumistähtaegu. Ka nõude aegumistähtaeg ei ole menetlustähtaeg. Tulenevalt TsÜS §-st 143 võtab kohus nõude aegumist arvesse ainult kohustatud isiku taotlusel.

9 Millal nädalates, kuudes või aastates väljendatud tähtaeg möödub?

Tähtaeg lõpeb tähtpäeva saabumisel. Kui tähtpäeva saabumine on määratud nädalates arvutatava ajavahemikuga, saabub tähtpäev ajavahemiku viimase nädala vastaval päeval. Kui tähtpäeva saabumine on määratud kuudes arvutatava tähtajaga, saabub tähtpäev viimase kuu vastaval päeval. Kui tähtpäeva saabumine on määratud aastates arvutatava tähtajaga, saabub tähtpäev viimase aasta vastaval kuul ja päeval. Kui tähtpäeva saabumine on määratud kuudes või aastates arvutatava tähtajaga ning määratav tähtpäev satub kuule, milles vastavat kuupäeva ei ole, loetakse tähtpäev saabunuks selle kuu viimasel päeval (TsÜS § 136 lg 2-5).

10 Kui tähtpäev saabub laupäeval, pühapäeval või riigipühal, kas see pikeneb esimese järgneva tööpäevani?

Jah, TsÜS § 136 lg 8 sätestab, et kui tahteavalduse tegemiseks või kohustuse täitmiseks ettenähtud tähtpäev satub riigipühale või muule puhkepäevale, loetakse tähtpäev saabunuks puhkepäevale järgneval esimesel tööpäeval

11 Kas teatavate asjaolude korral tähtaega pikendatakse? Millised on tähtaja pikendamise tingimused?

TsMS § 64 lg 1 kohaselt võib kohus tema määratud menetlustähtaega põhistatud avalduse alusel või omal algatusel mõjuval põhjusel pikendada. Korduvalt võib tähtaega pikendada üksnes vastaspoole nõusolekul.

12 Millised on apellatsioonkaebuse esitamise eritähtajad?

Apellatsioonkaebus tuleb esitada 30 päeva jooksul, alates otsuse apellandile kättetoimetamisest, kuid mitte hiljem kui viie kuu möödumisel esimese astme kohtu otsuse avalikult teatavakstegemisest (TsMS § 632 lg 1). Sellest üldreeglist on aga erandid:

1) Kui maakohus tunnistas asja lahendamisel kohtuotsuse resolutsioonis kohaldamisele kuuluva õigustloova akti põhiseadusega vastuolus olevaks ja jättis selle kohaldamata, ei hakka apellatsioonitähtaeg kulgema enne kohaldamata jäetud õigustloova akti kohta Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve korras tehtud otsuse kuulutamist;

2) Kui apellatsioonitähtaja jooksul tehakse asjas täiendav otsus, hakkab apellatsioonitähtaeg kulgema täiendava otsuse kättetoimetamisest ka esialgselt tehtud otsuse suhtes uuesti. Kirjeldava või põhjendava osata tehtud otsuse täiendamise korral puuduva osaga hakkab apellatsioonitähtaeg uuesti kulgema tervikotsuse kättetoimetamisest.

Poolte kohtule avaldatud kokkuleppel saab apellatsioonitähtaega lühendada, samuti pikendada kuni viie kuuni otsuse avalikult teatavakstegemisest.

13 Kas kohus võib eelkõige kohtusse ilmumise tähtaega muuta või määrata kohtusse ilmumiseks kindla kuupäeva?

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku kohaselt määrab kohus kohtuistungi aja viivitamata pärast avalduse või taotluse ja sellele vastuse saamist või vastamiseks antud tähtaja möödumist. Kohus võib määrata kohtuistungi aja kindlaks ka enne vastuse saamist või vastamiseks antud tähtaja möödumist, kui võib eeldada, et sõltumata vastusest on asja lahendamiseks vajalik kohtuistung, või kui istungi kohene kindlaksmääramine on vastavalt asjaoludele muul põhjusel mõistlik. Kui kohus vastust ei küsi, määrab ta kohtuistungi aja viivitamata pärast avalduse või taotluse saamist. Kohtuistungi aja määramisel küsitakse ja arvestatakse võimaluse korral ka menetlusosaliste arvamust.

Kohus võib istungiaja tühistada, seda muuta või istungi edasi lükata üksnes mõjuval põhjusel (TsMS § 352 lg 1).

14 Kui toimingust, mis on suunatud menetlusosalisele, kes elab kohas, kus tema suhtes võidakse kohaldada tähtaegade pikendamist, teatatakse menetlusosalisele kohas, mille elanike suhtes nimetatud pikendamist ei kohaldata, kas siis selline isik kaotab õiguse tähtaja pikendamisele?

Kui menetluse läbiviimisele kohaldatakse Eesti menetlusõigust, ei kaota isik õigust menetlustähtaja pikendamisele ainuüksi põhjendusel, et kohas, kus isik toimingust teada sai, kohaldatakse tähtaja pikendamist või mitte.

15 Millised on tagajärjed, kui tähtaegadest kinni ei peeta?

Kui menetlustoiming jääb õigel ajal tegemata, ei ole menetlusosalisel õigust menetlustoimingut hiljem teha, kui kohus seaduses sätestatud tähtaega ei ennista või ei pikenda enda määratud tähtaega või ei menetle menetlusosalise esitatud avaldust, taotlust, tõendit või vastuväidet. See kehtib sõltumata sellest, kas menetlusosalist sellise tagajärje eest enne hoiatati.

16 Milliseid õiguskaitsevahendeid võivad kohtusse ilmumata jätnud menetlusosalised kasutada tähtaja lõppemise korral?

Kui kostja mitteilmumise tõttu on kohus teinud tagaseljaotsuse on kostjal võimalik esitada kaja (TsMS § 415). Kostja võib esitada tagaseljaotsuse peale kaja, kui tema tegevusetus, mis oli tagaseljaotsuse tegemise aluseks, oli tingitud mõjuvast põhjusest. Mõjuvaks põhjuseks hagile vastamata jätmiseks või kohtuistungile ilmumata jätmiseks ja sellest teatamata jätmiseks on eelkõige liikluskatkestus, poole ootamatu haigestumine või lähedase ootamatu raske haigus, mille tõttu isik ei saanud hagile vastata või kohtusse ilmuda ega saata kohtusse esindajat (§ 422 lg 1).

Sõltumata mõjuva põhjuse olemasolust võib kaja esitada kui:

1) hagile vastamata jätmise puhul oli hagi kostjale või tema esindajale kätte toimetatud muul viisil kui isiklikult allkirja vastu üleandmisega või elektrooniliselt;

2) kohtuistungile ilmumata jäämise puhul oli kohtukutse toimetatud kostjale või tema esindajale kätte teisiti kui isiklikult allkirja vastu üleandmisega kohtuistungil või elektrooniliselt;

3) tagaseljaotsust ei võinud seaduse kohaselt teha.

Kaja võib esitada tagaseljaotsuse kättetoimetamisest alates 30 päeva jooksul. Kui tagaseljaotsus toimetatakse kätte avalikult, võib kaja esitada 30 päeva jooksul alates päevast, kui kostja sai tagaseljaotsusest või selle täitmiseks algatatud täitemenetlusest teada. Kui pärast menetluse taastamist tehakse kostja kahjuks uus tagaseljaotsus, võib kostja uue otsuse peale esitada apellatsioonkaebuse üksnes tagaseljaotsuse tegemise eelduste kontrollimata jätmisele tuginedes.

Viimati uuendatud: 04/05/2023

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.